

Kodeks karny Kodeks postępowania karnego

Stan prawny
na 1 września 2008 r.

Oficyna

a Wolters Kluwer business

przepisy akademickie

z hasłami i skorowidzami

**Kodeks karny
Kodeks
postępowania
karnego**

Prawo jest na naszej stronie!

www.profinfo.pl
www.wolterskluwer.pl

- codzienne aktualizacje
- pełna oferta
- zapowiedzi wydawnicze
- rabaty na zamówienia zbiorcze do negocjacji
- uproszczony sposób zakupu e-mailem:
zamowienia.internet@wolterskluwer.pl

Kodeks karny Kodeks postępowania karnego

Stan prawny
na 1 września 2008 r.

Oficyna

a Wolters Kluwer business

przepisy akademickie

z hasłami i skorowidzami

Stan prawny na 1 września 2008 r.

Redakcja:
Małgorzata Buczna

Korekta:
Faktoria Wyrazu Sp. z o.o.
Hanna Badura

Skład, łamanie:
Faktoria Wyrazu Sp. z o.o.
Wojciech Palacz

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2008

ISBN 978-83-7601-296-4

2. wydanie

Wydane przez:
Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.

Redakcja Książek
01-231 Warszawa, ul. Płocka 5a
tel. (022) 535 80 00
31-156 Kraków, ul. Zacisze 7
tel. (012) 630 46 00
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
Księgarnia internetowa: www.profinfo.pl

Spis treści

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. — Kodeks karny	11
CZĘŚĆ OGÓLNA	13
Rozdział I. Zasady odpowiedzialności karnej.....	13
Rozdział II. Formy popełnienia przestępstwa.....	16
Rozdział III. Wyłączenie odpowiedzialności karnej.....	18
Rozdział IV. Kary.....	20
Rozdział V. Środki karne.....	22
Rozdział VI. Zasady wymiaru kary i środków karnych.....	29
Rozdział VII. Powrót do przestępstwa.....	33
Rozdział VIII. Środki związane z poddaniem sprawcy próbie.....	33
Rozdział IX. Zbieg przestępstw oraz łączenie kar i środków karnych.....	39
Rozdział X. Środki zabezpieczające.....	42
Rozdział XI. Przedawnienie.....	44
Rozdział XII. Zatarcie skazania.....	46
Rozdział XIII. Odpowiedzialność za przestępstwa popełnione za granicą.....	47
Rozdział XIV. Objaśnienie wyrażeń ustawowych.....	49
Rozdział XV. Stosunek do ustaw szczególnych.....	52
CZĘŚĆ SZCZEGÓLNA	53
Rozdział XVI. Przestępstwa przeciwko pokojowi, ludzkości oraz przestępstwa wojenne.....	53
Rozdział XVII. Przestępstwa przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej.....	56
Rozdział XVIII. Przestępstwa przeciwko obronności.....	59
Rozdział XIX. Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu.....	61
Rozdział XX. Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu.....	66
Rozdział XXI. Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji.....	69
Rozdział XXII. Przestępstwa przeciwko środowisku.....	71

Rozdział XXIII. Przeszpstwa przeciwko wolności	74
Rozdział XXIV. Przeszpstwa przeciwko wolności sumienia i wyznania	75
Rozdział XXV. Przeszpstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	75
Rozdział XXVI. Przeszpstwa przeciwko rodzinie i opiece	78
Rozdział XXVII. Przeszpstwa przeciwko czci i nietykalności cielesnej	80
Rozdział XXVIII. Przeszpstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową	81
Rozdział XXIX. Przeszpstwa przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego	83
Rozdział XXX. Przeszpstwa przeciwko wymiarowi sprawiedliwości	87
Rozdział XXXI. Przeszpstwa przeciwko wyborom i referendum	91
Rozdział XXXII. Przeszpstwa przeciwko porządkowi publicznemu	92
Rozdział XXXIII. Przeszpstwa przeciwko ochronie informacji	96
Rozdział XXXIV. Przeszpstwa przeciwko wiarygodności dokumentów	98
Rozdział XXXV. Przeszpstwa przeciwko mieniu	100
Rozdział XXXVI. Przeszpstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu	104
Rozdział XXXVII. Przeszpstwa przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi	110
CZĘŚĆ WOJSKOWA	112
Rozdział XXXVIII. Przepisy ogólne dotyczące żołnierzy	112
Rozdział XXXIX. Przeszpstwa przeciwko obowiązkowi pełnienia służby wojskowej	117
Rozdział XL. Przeszpstwa przeciwko zasadom dyscypliny wojskowej	118
Rozdział XLI. Przeszpstwa przeciwko zasadom postępowania z podwładnymi	120
Rozdział XLII. Przeszpstwa przeciwko zasadom obchodzenia się z uzbrojeniem i uzbrojonym sprzętem wojskowym	121
Rozdział XLIII. Przeszpstwa przeciwko zasadom pełnienia służby	121
Rozdział XLIV. Przeszpstwa przeciwko mieniu wojskowemu	122
Przypisy	124
Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. — Przepisy wprowadzające Kodeks karny	131
Rozdział I. Przepisy ogólne	133
Rozdział II. Przepisy karne	146

Rozdział III. Zmiany w przepisach obowiązujących.....	147
Rozdział IV. Przepisy przejściowe i końcowe	147
Przypisy	149
Skorowidz	151
Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. — Kodeks postępowania karnego	201
Dział I. Przepisy wstępne	203
Dział II. Sąd	210
Rozdział 1. Właściwość i skład sądu.....	210
Rozdział 2. Wyłączenie sędziego.....	213
Dział III. Strony, obrońcy, pełnomocnicy, przedstawiciel społeczny	215
Rozdział 3. Oskarżyciel publiczny.....	215
Rozdział 4. Pokrzywdzony.....	216
Rozdział 5. Oskarżyciel posiłkowy	217
Rozdział 6. Oskarżyciel prywatny.....	218
Rozdział 7. Powód cywilny	219
Rozdział 8. Oskarżony.....	221
Rozdział 9. Obrońcy i pełnomocnicy	224
Rozdział 10. Przedstawiciel społeczny.....	226
Dział IV. Czynności procesowe.....	227
Rozdział 11. Orzeczenia, zarządzenia i polecenia.....	227
Rozdział 12. Narada i głosowanie.....	230
Rozdział 13. Porządek czynności procesowych.....	231
Rozdział 14. Terminy.....	233
Rozdział 15. Doręczenia	234
Rozdział 16. Protokoły	238
Rozdział 17. Przeglądanie akt i sporządzanie odpisów	241
Rozdział 18. Odtworzenie zaginionych lub zniszczonych akt	243
Dział V. Dowody	244
Rozdział 19. Przepisy ogólne.....	244
Rozdział 20. Wyjaśnienia oskarżonego.....	246
Rozdział 21. Świadkowie.....	247
Rozdział 22. Biegli, tłumacze, specjaliści.....	253
Rozdział 23. Oględziny. Otwarcie zwłok. Eksperyment procesowy	257
Rozdział 24. Wywiad środowiskowy i badanie osoby oskarżonego	258
Rozdział 25. Zatrzymanie rzeczy. Przeszukanie.....	260
Rozdział 26. Kontrola i utrwalanie rozmów.....	267
Dział VI. Środki przymusu.....	269
Rozdział 27. Zatrzymanie.....	269

Rozdział 28. Środki zapobiegawcze.....	271
Rozdział 29. Poszukiwanie oskarżonego i list gończy	280
Rozdział 30. List żelazny	281
Rozdział 31. Kary porządkowe.....	282
Rozdział 32. Zabezpieczenie majątkowe	284
Dział VII. Postępowanie przygotowawcze	285
Rozdział 33. Przepisy ogólne	285
Rozdział 34. Wszczęcie śledztwa.....	286
Rozdział 35. Przebieg śledztwa	289
Rozdział 36. Zamknięcie śledztwa.....	292
Rozdział 36a. Dochodzenie.....	293
Rozdział 37. Nadzór prokuratora nad postępowaniem przygotowawczym	296
Rozdział 38. Czynności sądowe w postępowaniu przygotowawczym	298
Rozdział 39. Akt oskarżenia	298
Dział VIII. Postępowanie przed sądem pierwszej instancji.....	301
Rozdział 40. Wstępna kontrola oskarżenia.....	301
Rozdział 41. Przygotowanie do rozprawy głównej.....	305
Rozdział 42. Jawność rozprawy głównej.....	306
Rozdział 43. Przepisy ogólne o rozprawie głównej.....	308
Rozdział 44. Rozpoczęcie rozprawy głównej.....	312
Rozdział 45. Przewód sądowy.....	313
Rozdział 46. Głosy stron	318
Rozdział 47. Wyrokowanie.....	319
Dział IX. Postępowanie odwoławcze.....	324
Rozdział 48. Przepisy ogólne	324
Rozdział 49. Apelacja	329
Rozdział 50. Zażalenie	332
Dział X. Postępowania szczególne	334
Rozdział 51. Postępowanie uproszczone	334
Rozdział 52. Postępowanie w sprawach z oskarżenia prywatnego	336
Rozdział 53. Postępowanie nakazowe	339
Rozdział 54. (<i>skreślony</i>).....	341
Rozdział 54a. Postępowanie przyspieszone.....	341
Dział XI. Nadzwyczajne środki zaskarżenia	345
Rozdział 55. Kasacja	345
Rozdział 56. Wznowienie postępowania.....	350
Dział XII. Postępowanie po uprawomocnieniu się orzeczenia	353
Rozdział 57. Podjęcie postępowania warunkowo umorzonego.....	353

Rozdział 58. Odszkodowanie za niesłuszne skazanie, tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie	353
Rozdział 59. Ułaskawienie	356
Rozdział 60. Wyrok łączny	358
Dział XIII. Postępowanie w sprawach karnych ze stosunków międzynarodowych	359
Rozdział 61. Immunitety osób należących do przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych	359
Rozdział 62. Pomoc prawna i doręczenia w sprawach karnych	361
Rozdział 62a. Wystąpienie do państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie postanowienia o zatrzymaniu dowodów lub mającego na celu zabezpieczenie mienia	366
Rozdział 62b. Wystąpienie państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie orzeczenia o zatrzymaniu dowodów lub mającego na celu zabezpieczenie mienia	368
Rozdział 63. Przejęcie i przekazanie ścigania karnego	372
Rozdział 64. Wystąpienie o wydanie lub przewóz osób ściganych lub skazanych przebywających za granicą oraz o wydanie przedmiotów	374
Rozdział 65. Wydanie oraz przewóz osób ściganych albo skazanych lub wydanie przedmiotów na wniosek państw obcych	376
Rozdział 65a. Wystąpienie do państwa członkowskiego Unii Europejskiej o przekazanie osoby ściganej na podstawie europejskiego nakazu aresztowania	379
Rozdział 65b. Wystąpienie państwa członkowskiego Unii Europejskiej o przekazanie osoby ściganej na podstawie europejskiego nakazu aresztowania	383
Rozdział 66. Przejęcie i przekazanie orzeczeń do wykonania	390
Rozdział 66a. Współpraca z Międzynarodowym Trybunałem Karnym	395
Rozdział 67. Przepisy końcowe	398
Dział XIV. Koszty procesu	399
Rozdział 68. Przepisy ogólne	399
Rozdział 69. Zwolnienie od kosztów sądowych	401
Rozdział 70. Zasądzenie kosztów procesu	402
Rozdział 71. Koszty procesu związane z powództwem cywilnym i zasądzeniem odszkodowania z urzędu	405
Dział XV. Postępowanie karne w sprawach podlegających orzecnictwu sądów wojskowych	406
Rozdział 72. Przepisy ogólne	406
Rozdział 73. Środki przymusu i postępowanie przygotowawcze	411

Rozdział 74. Postępowanie przed sądem.....	412
Rozdział 75. (<i>skreślony</i>).....	413
Przypisy	414
Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. — Przepisy wprowadzające	
Kodeks postępowania karnego	439
Przypisy	445
Skorowidz	447

Ustawa

z dnia 6 czerwca 1997 r.

Kodeks karny

(Dz. U. Nr 88, poz. 553; zm.: Dz. U. z 1999 r. Nr 64, poz. 729, Nr 83, poz. 931; z 2000 r. Nr 48, poz. 548, Nr 93, poz. 1027, Nr 116, poz. 1216; z 2001 r. Nr 98, poz. 1071; z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 179, poz. 1750, Nr 199, poz. 1935, Nr 228, poz. 2255; z 2004 r. Nr 25, poz. 219, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889, Nr 243, poz. 2426; z 2005 r. Nr 86, poz. 732, Nr 90, poz. 757, Nr 132, poz. 1109, Nr 163, poz. 1363, Nr 178, poz. 1479, Nr 180, poz. 1493; z 2006 r. Nr 190, poz. 1409, Nr 218, poz. 1592, Nr 226, poz. 1648; z 2007 r. Nr 89, poz. 589, Nr 123, poz. 850, Nr 124, poz. 859, Nr 192, poz. 1378; z 2008 r. Nr 90, poz. 560, Nr 122, poz. 782)

CZĘŚĆ OGÓLNA

Rozdział I. Zasady odpowiedzialności karnej

Warunki odpowiedzialności karnej. Struktura przestępstwa. Zasady legalizmu i koincydencji

Art. 1. § 1. Odpowiedzialności karnej podlega ten tylko, kto popełnia czyn zabroniony pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia.

§ 2. Nie stanowi przestępstwa czyn zabroniony, którego społeczna szkodliwość jest znikoma.

§ 3. Nie popełnia przestępstwa sprawca czynu zabronionego, jeżeli nie można mu przypisać winy w czasie czynu.

Przestępstwo skutkowe. Zaniechanie. Gwarant nienastąpienia skutku

Art. 2. Odpowiedzialności karnej za przestępstwo skutkowe popełnione przez zaniechanie podlega ten tylko, na kim ciążył prawny, szczególnie obowiązek zapobieżenia skutkowi.

Zasada humanitaryzmu w zakresie stosowania kar i innych środków

Art. 3. Kary oraz inne środki przewidziane w tym kodeksie stosuje się z uwzględnieniem zasad humanitaryzmu, w szczególności z poszanowaniem godności człowieka.

Zmiana ustawy — penalizacja, depenalizacja, modyfikacja penalizacji. Zasada stosowania nowej ustawy

Art. 4. § 1. Jeżeli w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia przestępstwa, stosuje się ustawę nową, jednakże należy stosować ustawę obowiązującą poprzednio, jeżeli jest względniejsza dla sprawcy.

§ 2. Jeżeli według nowej ustawy czyn objęty wyrokiem zagrożony jest karą, której górna granica jest niższa od kary orzeczonej, wymierzoną karę obniża się do górnej granicy ustawowego zagrożenia przewidzianego za taki czyn w nowej ustawie.

§ 3. Jeżeli według nowej ustawy czyn objęty wyrokiem nie jest już zagrożony karą pozbawienia wolności, wymierzoną karę pozbawienia wolności podlegającą wykonaniu zamienia się na grzywnę albo karę ograniczenia wolności, przyjmując że jeden miesiąc pozbawienia wolności równa się 60 stawkom dziennym grzywny albo 2 miesiącom ograniczenia wolności.

§ 4. Jeżeli według nowej ustawy czyn objęty wyrokiem nie jest już zabroniony pod groźbą kary, skazanie ulega zatarciu z mocy prawa.

Zasada terytorialności

Art. 5. Ustawę karną polską stosuje się do sprawcy, który popełnił czyn zabroniony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jak również na polskim statku wodnym lub powietrznym, chyba że umowa międzynarodowa, której Rzeczpospolita Polska jest stroną, stanowi inaczej.

Czas i miejsce popełnienia czynu zabronionego

Art. 6. § 1. Czyn zabroniony uważa się za popełniony w czasie, w którym sprawca działał lub zaniechał działania, do którego był obowiązany.

§ 2. Czyn zabroniony uważa się za popełniony w miejscu, w którym sprawca działał lub zaniechał działania, do którego był obowiązany, albo gdzie skutek stanowiący znamię czynu zabronionego nastąpił lub według zamiaru sprawcy miał nastąpić.

Zbrodnia i występki — kategorie przestępstw

Art. 7. § 1. Przestępstwo jest zbrodnią albo występkiem.

§ 2. Zbrodnią jest czyn zabroniony zagrożony karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3 albo karą surowszą.

§ 3. Występkiem jest czyn zabroniony zagrożony grzywną powyżej 30 stawek dziennych, karą ograniczenia wolności albo karą pozbawienia wolności przekraczającą miesiąc.

Znamiona podmiotowe czynu a kategorie przestępstw

Art. 8. Zbrodnię można popełnić tylko umyślnie; występki można popełnić także nieumyślnie, jeżeli ustawa tak stanowi.

Czyn popełniony umyślnie lub nieumyślnie oraz czyn kwalifikowany przez następstwo

Art. 9. § 1. Czyn zabroniony popełniony jest umyślnie, jeżeli sprawca ma zamiar jego popełnienia, to jest chce go popełnić albo przewidując możliwość jego popełnienia, na to się godzi.

§ 2. Czyn zabroniony popełniony jest nieumyślnie, jeżeli sprawca nie mając zamiaru jego popełnienia, popełnia go jednak na skutek niezachowania ostrożności wymaganej w danych okolicznościach, mimo że możliwość popełnienia tego czynu przewidywał albo mógł przewidzieć.

§ 3. Sprawca ponosi surowszą odpowiedzialność, którą ustawa uzależnia od określonego następstwa czynu zabronionego, jeżeli następstwo to przewidywał albo mógł przewidzieć.

Wiek — podmiotowa zdolność do ponoszenia odpowiedzialności karnej. Odpowiedzialność nieletnich

Art. 10. § 1. Na zasadach określonych w tym kodeksie odpowiada ten, kto popełnia czyn zabroniony po ukończeniu 17 lat.

§ 2. Nieletni, który po ukończeniu 15 lat dopuszcza się czynu zabronionego określonego w art. 134, art. 148 § 1, 2 lub 3, art. 156 § 1 lub 3, art. 163 § 1 lub 3, art. 166, art. 173 § 1 lub 3, art. 197 § 3, art. 252 § 1 lub 2 oraz w art. 280, może odpowiadać na zasadach określonych w tym kodeksie, jeżeli okoliczności sprawy oraz stopień rozwoju sprawcy, jego właściwości i warunki osobiste za tym przemawiają, a w szczególności, jeżeli poprzednio stosowane środki wychowawcze lub poprawcze okazały się bezskuteczne.

§ 3. W wypadku określonym w § 2 orzeczona kara nie może przekroczyć dwóch trzecich górnej granicy ustawowego zagrożenia przewidzianego za przypisane sprawcy przestępstwo; sąd może zastosować także nadzwyczajne złagodzenie kary.

§ 4. W stosunku do sprawcy, który popełnił występki po ukończeniu lat 17, lecz przed ukończeniem lat 18, sąd zamiast kary stosuje środki wychowawcze, lecznicze albo poprawcze przewidziane dla nieletnich, jeżeli okoliczności sprawy oraz stopień rozwoju sprawcy, jego właściwości i warunki osobiste za tym przemawiają.

Właściwy zbieg przepisów

Art. 11. § 1. Ten sam czyn może stanowić tylko jedno przestępstwo.

§ 2. Jeżeli czyn wyczerpuje znamiona określone w dwóch albo więcej przepisach ustawy karnej, sąd skazuje za jedno przestępstwo na podstawie wszystkich zbiegających się przepisów.

§ 3. W wypadku określonym w § 2 sąd wymierza karę na podstawie przepisu przewidującego karę najsurowszą, co nie stoi na przeszkodzie orzeczeniu innych środków przewidzianych w ustawie na podstawie wszystkich zbiegających się przepisów.